

Применити косовски модел на Јужну Осетију?

Пише: Валид Фарес

уторак, 12 август 2008 20:52

Конфликт око Јужне Осетије, а могуће и око Абхазије, опасан је развој за међународну стабилност, а посебно у погледу напора који се спроводе широм света у циљу сузбијања тероризма. Овај локални етнички и територијални сукоб у коме учествују Грузија и Руска федерација може довести до преусмеравања потрошње енергије и ресурса, који су иначе потребни у борби против напада и мреже џихада.

Грузија је важан савезник у коалицији на челу са САД која надгледа стабилизацију Ирака и обуздавање хомеинистичке офанзиве у тој земљи. Ескалација сукоба у јужној Осетији и Абхазији довешће до потпуног повлачења Грузије из Ирака (и то се већ у великој мери и десило), и коначно, привућиће америчке и друге западне дипломатске напоре и ресурсе ка одбрани Грузије на Кавказу. То ће довести до слабљења позиција у Ираку, на блиском истоку и отвориће непотребни фронт у другом региону против суперсиле која је такође била увучена у конфликт из локалних сукоба.

Русија и Запад се за сада не слажу око доста питања у вези са „ратом против терора“. Москва и Вашингтон се не слажу око Ирака, а ставови им нису близу ни око питања анти-ракетног система у централној Европи. У стратешком смислу, није мудро отворати војни фронт - преко посредника - против Руске Федерације на Кавказу. Док су многи у Вашингтону и Бриселу и даље у расположењу хладног рата, морамо да схватимо да је данашња Русија такође у рату са мрежама џихадиста и вехабија. На страну чеченска криза, Ал Каида и покрет бораца Салафи, као главни непријатељи Запада (САД и западне Европе заједно) - желе да виде пораз Русије, исто као што желе и пораз либералних демократија. Стога, америчким напорима у рату против џихадиста није у интересу да се стратешки конфронтирају са Русима, упркос њиховом негативном понашању по многим питањима широм света. Запад у овом тренутку, када „рат против терора“ не иде баш најбоље, мора бити потпуно рационалан.

Из тог разлога предлог је да се крене напред, брзо са два главна циља: са једне стране подржати Грузију као оданог савезника Запада и постарати се да су њени суверенитет и сигурност заштићени. С друге стране зауставити сваки потенцијални конфликт са Русијом на Кавказу и наћи решење које ће донети правду учесницима сукоба и охрабрити Москву да своје ресурсе упути са кризних граница у светску кампању против онога што је већи непријатељ свим демократијама – старим и оним у транзицији. Последња ставка у низу неће бити једноставна али је пресудна ако желимо да одржимо фокус на већем сукобу против џихадског тоталитаризма. Због тога се предлаже да се у Јужној Осетији брзо примени оно што су Американци и Европљани применили на Косову да би локалне ране зацелиле, а регионална стабилност поново била успостављена. Ово је модел заснован на балканском процесу.

1. Јужна Осетија и Абхазија су покрајине (самопроглашене републике) у оквиру суверене државе, Грузије. Становништво ова два ентитета захтевало је одвајање на основу сопствене перцепције културног идентитета. Слична ситуација је и са Косовом. Иницијални сукоби почетком 1990-их (1992-1994.) довели су до споразума који је дозволио локалну аутономију и слање руских мировњака.

2. Тензије у вези са жељом људи из ових провинција да крену напред у

Применити косовски модел на Јужну Осетију?

Пише: Валид Фарес
уторак, 12 август 2008 20:52

самоопредељење довело је до потеза Грузије да успостави такозвани „уставни поредак“, другим речима, до војне акције да би поново заузела Јужну Осетију. Ово је довело до руског војног противнапада у циљу заустављања грузијске акције. Обе стране тврде да су интервенисале као одговор на претње овог другог. Али у реалности су се руске и грузијске снаге бориле за јужну Осетију.

3. Модел попут косовског имао би за циљ да ситуацију врати на статус quo од пре 6. августа а затим доведе до брзе примене међународног права. Ово превасходно подразумева да се:

а. Грузијске снаге повуку из Јужне Осетије (једнако повлачењу Срба са Косова). Повлачење за које они кажу да су већ обавили.

б. Руске снаге би требало да повуку своје трупе које су послали у Јужну Осетију после 6. августа.

ц. Руски и (ЗНД) мировњаци би требало да остану на својим позицијама и - уколико Савет безбедности УН понуди – појачани УН мировњацима.

д. УН треба да покрену процес који води ка референдуму у јужној Осетији и Абхазији. Уколико ове покрајине желе да остану као аутономне регије у оквиру Грузије, треба успоставити међународни механизам који ће надгледати ове преговоре. А ако ове „локалне“ републике желе да се отцепе – као Косово – треба им услишити ту жељу и помоћи да остваре независност.

Као и у бившој Југославији, ни решење овог сукоба неће подједнако задовољити емотивне, историјске и геополитичке осећаје и тежње свих актера, али то је тренутно стање међународног права. Као што је и папа Бенедикт ХВИ често говорио, најјачи стуб у међународним односима мора бити реципроцитет. Стога, како смо посејали на Косову, треба да жањемо у јужној Осетији, а можда и на другим местима.

Међународна заједница – а нарочито слободни свет – суочава се са глобалним, надирућим и најсмртоноснијим непријатељем од свих. У деценијама које долазе борићемо се са силама које виде јужну Осетију, Абхазију, Грузију, Русију, Европу, Америку и све друге демократије као „кавуре“ (невернике), без икакве разлике. „Неверници“ би требало да виде даље од локалних сукоба и решавају етничке проблеме најбрже што могу; јер ће салафити и хомеинисти, снаге тероризма у свету, полагати наде да ће се ратови куфара наставити и тако продужити њихове нападе на светски мир. Стратешки, требало би да будемо паметнији.

(Аутор је директор пројекта О тероризму у будућности, при Фондацији за одбрану демократија и гостујући професор Европске фондације за демократију. Аутор је књиге „Сукоб: Победа у будућем рату против џихада“)